

Pressmeddelande 1 juli 2009

Särskilda insatser krävs för att hejda utvecklingen – Uppmärksammas fotoutställning lyfter växande kvinnosjukdomen KOL

Lungsjukdomen KOL har blivit den nya kvinnosjukdomen. Sjukdomen ökar markant bland medelålders och äldre kvinnor i Sverige som en följd av ändrade rökvanor. Att kvinnor är särskilt drabbade lyfts fram i den omtalade fotoutställningen Tio kvinnor med KOL. Den visas under årets Almedalsvecka för att uppmärksamma politikerna på sjukdomens konsekvenser.

Fotografen Elisabeth Ohlson Wallin, som fick sitt genombrott med "Ecce Homo", har gjort sig känd för sina starka skildringar av samhällets marginaliserade grupper. Fotoutställningen Tio kvinnor med KOL – som når Almedalen i början av juli efter en landsomfattande, två år lång turné – utgör inget undantag. Syftet är att öka kunskapen och förståelsen för den dolda och växande folksjukdomen KOL (Kroniskt Obstruktiv Lungsjukdom) som framför allt drabbar kvinnor över 45 år.

Över en halv miljon svenskar beräknas leva med KOL men färre än var femte har fått en korrekt diagnos.¹ Sedan början av 1990-talet har den rökrelaterade sjukdomen ökat markant hos kvinnor, som en följd av deras rökdebut på 60- och 70-talen. Varje år avlider runt 2 500 svenskar i KOL, för första gången dör nu fler kvinnor än män.²

– Nuvarande trend med allt fler tonårsflickor som röker kan innebära att även småbarnsmammor kan få KOL i framtiden. Ju tidigare man börjar röka, desto mindre mängd rök tål man. Det gäller i särskilt hög grad flickor och unga kvinnor som har trängre lufttrör och tycks vara känsligare för tobaksrökens skadeverkningar än de unga männen, säger Ann Ekberg-Jansson, lungläkare vid Angereds Närsjukhus.

Kvinnor får också en svårare sjukdom med snabbare förlopp och svårare symtom. De behöver oftare sjukhusvård och har sämre livskvalitet än männen. Samtidigt visar studier att kvinnor lättare fastnar i ett nikotinberoende och tycks ha svårare att sluta röka än män.³ Kvinnor får dessutom större hälsovinster av ett rökstopp.⁴

Diagnos, behandling och hjälp att sluta röka är avgörande för att bryta trenden. Idag får många diagnos alltför sent då sjukdomen är långt framskriden och mycket av lungfunktionen gått förlorad. En lösning är att vårdcentralerna erbjuder spirometri, lungfunktionstest, till alla rökare och f d rökare över 40 år, oavsett orsak till besök.

– Spirometri på apotek kan öppna nya möjligheter och öka tillgängligheten, enligt Eva Fernvall, varumärkes- och kommunikationschef på Apoteket. På försök har vi erbjudit spirometri på tre apotek under våren och det har fallit väl ut. Apoteket är en plats som många uppsöker, där det är lätt att få kontakt med folk som vill testa sin lungfunktion.

Pressmeddelande 1 juli 2009

Vården för den här utsatta patientgruppen skulle förbättras betydligt om alla vårdcentraler inrättade särskilda astma/KOL-mottagningar, i enlighet med Socialstyrelsens riktlinjer. Dessutom bör vårdcentraler och specialistmottagningar ansluta sig till det nationella kvalitetsregistret RiksKOL.

– RiksKOL kan leda till att utjämna de olikheter som råder mellan landstingens KOL-vård, menar Ann Ekberg-Jansson som ansvarar för kvalitetsregistret. Personer med KOL måste få det stöd och den vård de har rätt till, oavsett var i landet de bor.

Fotoutställningen i Almedalen

Fotoutställningen "Tio kvinnor med KOL" har tagits fram av Hjärt- och Lungsjukas Riksförbund i samarbete mellan Elisabeth Ohlson Wallin med stöd av AstraZeneca. Utställningen visas under Almedalsveckan i samarbete med Apoteket AB, den 1-4 juli på Apoteket Liljan i Visby. Invigning med frukostmingel den 1 juli kl 8.30-9.30.

Andas ut – en nationell manifestation för bättre KOL-vård

Andas Ut är en manifestation med syfte att öka kunskapen och uppmärksamheten kring sjukdomar i andningsvägarna, och framför allt KOL. Genom att erbjuda gratis lungfunktionstest (s.k. spirometritest) runt om i landet och föra samman allmänhet, politiker och vårdpersonal i diskussionsmöten, lyfter vi frågan kring hur sjukdomarna bör diagnostiseras och behandlas. Under Almedalsveckan genomförs Andas ut i samarbete mellan Hjärt-Lungfonden, Hjärt- och Lungsjukas länsförening på Gotland samt AstraZeneca. Mer information och **bilder** från utställningen kan laddas ned från www.andasut.nu

För ytterligare information:

Ann-Christine Berg, informationsansvarig Andas ut, tel. 08-553 231 29,
mobil: 0733-35 14 30, e-post: ann-christine.berg@astrazeneca.com

¹ Siffran avser personer över 45 år som har KOL. Lindberg A et al. Respiration 2005; 75:72:471-9

² Dödsorsaksregistret. Socialstyrelsen, 2006.

³ Ward, Klesges, Zbikowski, Bliss, Garvey. Gender differences in the outcome of an unaided smoking cessation attempt. Addict Behav. 1997;22(4):521-33.

⁴ Connett, Murray, Buist, Wise, Bailey, Lindgren et al. Changes in smoking status affect women more than men: Results of the Lung Health Study. Am J Epidemiol. 2003;157(11):973-9.